

**Formularz opisu przedmiotu (formularz sylabusu) na studiach wyższych,
doktoranckich, podyplomowych i kursach dokształcających**

A. Ogólny opis przedmiotu

Nazwa pola	Komentarz
Nazwa przedmiotu (w języku polskim oraz angielskim)	Materiały jubilerskie
Jednostka oferująca przedmiot	Wydział Chemii
Jednostka, dla której przedmiot jest oferowany	Wydział Chemii
Kod przedmiotu	0600-S1-CTZ-W-MJ
Kod ISCED	0531
Liczba punktów ECTS	2
Sposób zaliczenia	Zaliczenie na ocenę
Język wykładowy	Język polski
Określenie, czy przedmiot może być wielokrotnie zaliczany	nie
Przynależność przedmiotu do grupy przedmiotów	Przedmiot do wyboru
Całkowity nakład pracy studenta/słuchacza studiów podyplomowych/uczestnika kursów dokształcających	<p><i>Godziny realizowane z udziałem nauczycieli:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w wykładach – 30 h <p><i>Czas poświęcony na pracę indywidualną studenta:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie do wykładu – 5 h - przygotowanie do zaliczenia – 15 h <p>Łącznie: 50 godz. (2 ECTS)</p>
Efekty kształcenia – wiedza	W1: zna najważniejsze pierwiastki i ich związki stosowane w jubilerstwie i zdobnictwie; właściwości fizyczne i chemiczne metali; właściwości chemiczne i fizyczne związków metali będących kamieniami szlachetnymi i ozdobnymi.
Efekty kształcenia – umiejętności	U1: potrafi opisać właściwości pierwiastków i ich związków chemicznych – materiałów jubilerskich; potrafi klasyfikować metale i kamienie jubilerskie, wyjaśnić przyczynę barwy kamieni i różnorodności innych ich właściwości.
Efekty kształcenia – kompetencje społeczne	K1: Student jest uwrażliwiony na piękno przyrody nieożywionej, zauważa piękne oblicze chemii.
Metody dydaktyczne	Wykład (prezentacje multimedialne) połączony z dyskusją, prezentacje metali i kamieni jubilerskich oraz wyrobów.
Wymagania wstępne	Znajomość podstaw chemii ogólnej i nieorganicznej
Skrócony opis przedmiotu	Celem przedmiotu jest pokazanie pięknego oblicza chemii. Studenci zapoznają się z zastosowaniem metali oraz ich związków stosowanych w jubilerstwie i zdobnictwie. Na zajęciach dyskutowane są podstawowe właściwości oraz budowa omawianych materiałów, a także prezentowane wyroby jubilerskie/zdobnicze z różnych epok.

Pełny opis przedmiotu	<p>Metale w układzie okresowym. Pozyskiwanie metali. Właściwości fizyczne metali, ich budowa, stopy. Termodynamiczna i praktyczna klasyfikacja metali. Charakterystyka chemiczna metali: szereg napięciowy, diagramy Frosta i Pourboix'ego, działanie kwasów i ich mieszanin, pasywacja metali. Metale szlachetne i półszlachetne jako materiały jubilerskie. Inne metale stosowane w wyrobach jubilerskich. Powłoki metaliczne otrzymywane metodami chemicznymi i elektrolitycznymi.</p> <p>Skale twardości.</p> <p>Substancje chemiczne stosowane jako kamienie jubilerskie i zdobnicze. Klasyfikacja kamieni jubilerskich. Cechy fizyczne i właściwości kamieni jubilerskich: pokrój, skupienie, izomorfizm-polimorfizm, barwa, połysk, rysa, współczynnik załamania światła, odbicie światła, pleochroizm, twardość, łupliwość i przełam, wytrzymałość. Rodzaje szlifów. Czynniki decydujące o cenie kamieni szlachetnych (4c).</p> <p>Diament, budowa, właściwości, klasyfikacja jubilerska, diagram fazowy węgla i metody otrzymywania syntetycznych diamentów.</p> <p>Korundy, chryzoberyle i spinele. Budowa, właściwości fizyczne i chemiczne. Kamienie szlachetne należące do rodziny korundu, chryzoberyli i spineli.</p> <p>Sole kwasów krzemowych. Różnorodność struktur i właściwości. Rodzina beryli, turmaliny, cyrkony, topazy, granaty, oliwiny.</p> <p>Kwarce, chalcedony, opale – budowa, odmiany, właściwości, zastosowanie.</p> <p>Prezentacja słynnych kamieni i wyrobów. Pokaz wyrobów jubilerskich.</p>
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adam Bielański, Podstawy chemii nieorganicznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012/2013 2. Cally Oldershaw, Ilustrowany atlas klejnotów i kamieni szlachetnych, wyd. 2., Buchmann, Warszawa 2007; 3. Wiesław Heflik, Lucyna Natkaniec-Nowak, Gemmologia, wyd. 2, Wydawnictwo Antykwa, Kraków 2011; 4. Artykuły publikowane na łamach: Wiadomości Chemicznych, Chemii w Szkole, Journal of Chemical Education, Coordination Chemistry Reviews.
Metody i kryteria oceniania	<p>Metody oceniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywność, praca pisemna lub prezentacja lub 15-minutowe wystąpienie z przygotowanego samodzielnie, wcześniej uzgodnionego tematu, inna forma ustalona na pierwszym wykładzie <p>Skala ocen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ndst – 0 - 49% dst – 50 - 60% dst plus – 61 - 65% db – 66 - 75% db plus – 76-80% bdb – 81-100%
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie są wymagane.

B) Opis przedmiotu cyklu

Nazwa pola	Komentarz
Cykl dydaktyczny, w którym przedmiot jest realizowany	2020/21 semestr zimowy lub letni
Sposób zaliczenia przedmiotu w cyklu	Identyczny jak w części A
Forma(y) i liczba godzin zajęć oraz sposoby ich zaliczenia	Identyczna jak w części A
Imię i nazwisko koordynatora/ów przedmiotu cyklu	dr hab. Anna Katafias, prof. UMK
Imię i nazwisko osób prowadzących grupy zajęciowe przedmiotu	dr hab. Anna Katafias, prof. UMK
Atrybut (charakter) przedmiotu	Przedmiot do wyboru
Grupy zajęciowe z opisem i limitem miejsc w grupach	Jedna grupa zajęciowa – max. 50 studentów
Terminy i miejsca odbywania zajęć	Wydział Chemii, według planu
Liczba godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość	Nie dotyczy
Strona www przedmiotu	Nie dotyczy
Efekty kształcenia, zdefiniowane dla danej formy zajęć w ramach przedmiotu	Identyczne jak w części A
Metody i kryteria oceniania danej formy zajęć w ramach przedmiotu	Identyczne jak w części A
Zakres tematów	<p>Metale w układzie okresowym. Pozyskiwanie metali. Właściwości fizyczne metali, ich budowa, stopy. Termodynamiczna i praktyczna klasyfikacja metali. Charakterystyka chemiczna metali: szereg napięciowy, diagramy Frosta i Pourboix'ego, działanie kwasów i ich mieszanin, pasywacja metali. Metale szlachetne i półszlachetne jako materiały jubilerskie. Inne metale stosowane w wyrobach jubilerskich. Powłoki metaliczne otrzymywane metodami chemicznymi i elektrolitycznymi.</p> <p>Skale twardości.</p> <p>Substancje chemiczne stosowane jako kamienie jubilerskie i zdobnicze. Klasyfikacja kamieni jubilerskich. Cechy fizyczne i właściwości kamieni jubilerskich: pokrój, skupienie, izomorfizm-polimorfizm, barwa, połysk, rysa, współczynnik załamania światła, odbicie światła, pleochroizm, twardość, łupliwość i przełam, wytrzymałość. Rodzaje szlifów. Czynniki decydujące o cenie kamieni szlachetnych (4c).</p> <p>Diament, budowa, właściwości, klasyfikacja jubilerska, diagram fazowy węgla i metody otrzymywania syntetycznych diamentów. Korundy, chryzoberyle i spinele. Budowa, właściwości fizyczne i chemiczne. Kamienie szlachetne należące do rodziny korundu, chryzoberyli i spineli.</p> <p>Sole kwasów krzemowych. Różnorodność struktur i właściwości. Rodzina beryli, turmaliny, cyrkony, topazy, granaty, oliwiny.</p> <p>Kwarce, chalcedony, opale – budowa, odmiany, właściwości, zastosowanie.</p>

	Prezentacja słynnych kamieni i wyrobów. Pokaz wyrobów jubilerskich.
Metody dydaktyczne	Identyczne jak w części A
Literatura	Identyczne jak w części A